

Emmeloord, 12 februari 2013.

Onderwerp

Erfgoednota en Nota Monumentenbeleid

Voorgenomen besluit

1. Vaststellen van de Erfgoednota en Bouwstenenrapport.
2. Vaststellen van de Nota Monumentenbeleid 2013-2018.
3. Kennisnemen van het Uitvoeringsprogramma 2013-2023.

Advies raadscommissie

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Inleiding

Deze nota heeft haar oorsprong in de Cultuurnota 'Vijftig meter boven NOP', waarin de gemeente Noordoostpolder cultuurhistorie tot één van de prioriteiten van het gemeentelijk beleid voor cultuur benoemde. Eén van de belangrijkste speerpunten uit de nota is het behoud en ontwikkelen van cultureel erfgoed voor de toekomst. Daarbij gaat het om gebouwde objecten, maar ook om ruimtelijke structuren, archeologische vindplaatsen en groen en om het in samenhang uitdragen van 'het verhaal van de polder'. Besluit 12.1: "Tegen de achtergrond van de monumentale rijkdom van Schokland en de aanwezigheid van andere monumenten zullen wij in de komende beleidsperiode onderzoeken of een specifiek gemeentelijk erfgoedbeleid gewenst is en of er nieuwe objecten aan de gemeentelijke monumentenlijst worden toegevoegd."

Tot voor kort heeft het in Noordoostpolder ook aan een allesomvattend monumentenbeleid ontbroken. Het oude 'monumentenbeleid' kent als basis het MIP¹ (1986-1995) en het daarop volgende MSP². Het is vastgelegd in andere beleidsdocumenten, zoals het Landschapsbeleidsplan (1989), het Welstandsplan (2010) en het Structuurplan (1992).

Het ontbreekt dus momenteel aan één samenhangend en actueel monumentenbeleid. Daarnaast is de wetgeving die betrekking heeft op monumentenzorg veranderd. Om deze redenen is het wenselijk om het monumentenbeleid in de steigers te zetten. De nota monumentenbeleid is hiervan het resultaat. In de zomer van 2012 heeft Het Oversticht zodoende de opdracht gekregen de gemeentelijke monumentenlijst te actualiseren en is een tweede inventarisatie van de kernen en het buitengebied van de gemeente Noordoostpolder verricht om potentiële monumenten in kaart te brengen.

Voor de identiteit van de gemeente is het essentieel dat het karakteristieke verleden voor een deel zichtbaar blijft en een vitale rol speelt in de kernen en het buitengebied van de toekomst. Het aanwijzen van gemeentelijke monumenten is één van de middelen om die identiteit te versterken.

¹ Monumenten Inventarisatie Programma

² Monumenten Selectie Programma

Cultuurhistorie wordt, sterker dan voorheen het geval was, een inspiratiebron bij bouwplannen en ruimtelijke ontwikkelingen. Het mooie is, dat het nieuwe beleid voor cultuurhistorie meegenomen kan worden in een aantal actuele aanpassingen in het gemeentelijke beleid.

Voor 2013 staat een gemeentelijke structuurvisie gepland, evenals de herziening van de erfgoedverordening (gereed 2012), het welstandbeleid, het bestemmingsplan buitengebied en het landschapsbeleidsplan. Kortom, alle kansen om het erfgoedbeleid een bouwsteen te laten zijn van een integraal en gebiedsgericht ruimte- en bouwbeleid.

De erfgoednota omvat 5 onderdelen. De erfgoednota zelf beslaat de algemene ambitie van gemeente Noordoostpolder ten aanzien van ons erfgoed. Deze ambitie is tot stand gekomen in samenwerking met alle organisaties uit het werkveld en betrokken beleidsmedewerkers, gemeenteraad en bestuur. Hiermee is de geformuleerde ambitie een breed gedragen basis om op voort te borduren.

Aanvullend aan de erfgoednota is een bouwstenenrapport gemaakt, waarin alle bekende erfgoedwaarden beschreven worden. Dit rapport dient als bouwsteen voor toekomstig beleid. In de nota monumentenbeleid zijn de uitgangspunten en criteria voor ons nieuwe monumentenbeleid vastgelegd ten aanzien van gebouwd erfgoed. De verdere regelgeving ten aanzien van vergunningverlening voor archeologie en monumenten is al vastgelegd in de erfgoedverordening (vastgesteld 2012). Bij de nota monumentenbeleid is een herziening opgenomen van onze gemeentelijke monumentenlijst, met hernieuwde redengevende omschrijvingen. Tenslotte is een Uitvoeringsprogramma Erfgoednota 2013-2023 opgesteld met als doel de ambities van de erfgoednota te realiseren.

Doelstelling

De erfgoednota en de nota monumentenbeleid zijn er voor om het ambitieniveau te formuleren met betrekking tot ons erfgoed. Wat vinden we belangrijk, waar moeten we extra aandacht aan schenken, waaruit bestaat de 'eigenheid' van de polder en diens bewoners en wat vinden we de moeite waard om daarvan te bewaren?

Het monumentenbeleid is in de loop der jaren uitgegroeid tot integraal erfgoedbeleid waarin niet alleen de zorg voor historische bouwkunde (monumenten) maar ook de zorg voor het bodemarchief (archeologie) en het historisch landschap centraal staat, alles in nadrukkelijke relatie tot het ruimtelijk beleid van de gemeente. De erfgoednota is gericht op het behoud van ons cultureel erfgoed, maar doet dit wel zodanig dat het toekomstige ontwikkelingen niet wil belemmeren.

In 2012 was het 70 jaar geleden dat de Noordoostpolder werd drooggelegd en bestond de gemeente Noordoostpolder 50 jaar. De gemeente is zich bewust van haar bijzondere geschiedenis en het kenmerkende ruimtelijk erfgoed. De gemeente hecht hier belang aan en om die reden wil de gemeente Noordoostpolder de monumentenbescherming inzetten als instrument voor het behoud van ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijk erfgoed.

De nota monumentenbeleid geeft specifiek voor gebouwd erfgoed onze richtlijnen aan. Met het monumentenbeleid beoogt de gemeente panden en objecten in stand te houden en aan te wijzen die van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap of hun cultuurhistorische waarden, bouwkundige aard of architectuur. De gemeente beoogt door het behoud en herstel van deze panden en objecten tevens een bijdrage te leveren aan het versterken van de identiteit en het karakter van de gemeente.

Voorgesteld besluit

1. Vaststellen van de Erfgoednota en Bouwstenenrapport.
2. Vaststellen van de Nota Monumentenbeleid 2013-2018.
3. Kennisnemen van Uitvoeringsprogramma 2013-2023.

Argumenten

1. Erfgoedbeleid zorgt er voor dat erfgoed als inspiratiebron, motor en toetssteen in een vroegtijdig stadium betrokken wordt bij het ruimtelijke beleid en andere relevante beleidsvelden.

1.1 Het ontwikkelen van ons erfgoedbeleid als onlosmakelijk onderdeel in het ruimtelijk beleid zorgt voor versterking van onze ruimtelijke kwaliteit.

1.2 De bouwstenen inzicht geven in de waarden die we willen bewaren en versterken binnen ons ruimtelijk beleid.

1.3 Het belangrijk is om 70 jaar na de drooglegging en 50 jaar gemeente Noordoostpolder een ambitie te formuleren hoe om te gaan met onze bijzondere geschiedenis en het kenmerkende ruimtelijk erfgoed.

2. Monumentenbeleid zorgt er voor dat het cultuurhistorisch erfgoed in goede staat wordt doorgegeven aan volgende generaties.

2.1 Het is noodzakelijk duidelijke richtlijnen te hebben ten aanzien van gemeentelijke monumenten.

2.2 Te voldoen aan de richtlijnen Modernisering Monumentenzorg (Momo) van het Rijk.

2.3 Een praktisch en hanteerbaar monumentenbeleid te hebben. Wij geven een beleid vorm met een minimum aan regels en binnen de al aanwezige wettelijke kaders. Bij de uitvoering van het beleid staat het belang van het erfgoed en de eigen verantwoordelijkheid van de eigenaar daarvan centraal en wordt waar mogelijk de samenwerking gezocht met andere partners en beleidsvelden.

2.4 In te zetten op functieverandering en herbestemming met behoud van de belangrijkste historische karakteristieken.

3. Het heden is het geheugen van de toekomst. Het uitvoeringsprogramma zorgt voor het borgen van dit geheugen binnen gemeente Noordoostpolder op de lange termijn.

3.1 Het uitvoeringsprogramma streeft het behoud van het erfgoed als onlosmakelijk onderdeel in het ruimtelijk beleid na door erfgoed als inspiratiebron, motor en toetssteen in een vroegtijdig stadium te betrekken bij het ruimtelijke beleid en andere relevante beleidsvelden.

3.2 De gemeente Noordoostpolder te allen tijde het vertellen van het verhaal van de polder wil stimuleren. Hieronder valt het stimuleren van activiteiten die gericht zijn op het vergroten van kennis van en draagvlak voor ons erfgoed.

Kanttekeningen

Voor een goed werkend erfgoed- en monumentenbeleid is het noodzakelijk dat hier ook financieel en in formatie rekening mee gehouden wordt. We kunnen geen taak uitvoeren zonder een bijbehorende formatie en budget. In het uitvoeringsprogramma is dan ook een verdeling voorgesteld van het beschikbare erfgoednotabudget dat er voor zorgt dat er structureel budget is voor monumentenzorg en archeologie. Daarnaast is het wenselijk binnen de bestaande formatie 0,1 fte structureel te benoemen voor de beleidstaken op het gebied van monumenten en archeologie.

Planning/uitvoering

De erfgoednota is zodanig opgesteld dat het een periode kan beslaan van 10 jaar. In deze 10 jaar zullen we werken aan het realiseren van een integraal werkend erfgoed- en monumentenbeleid. Na 5 jaar zal een evaluatie plaats vinden.

Bijlagen

1. Erfgoednota.
2. Bouwstenenrapport Erfgoed.
3. Uitvoeringsprogramma Erfgoednota 2013-2023.
4. Nota Monumentenbeleid 2013-2018.
5. Overzicht Gemeentelijke Monumenten.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder : W.R. Ruifrok

Steller : mw. M.G. Marinelli; 32 56; m.marinelli@noordoostpolder.nl

